

УКРАЇНЬСЬКА НАЦІОНАЛЬНА КУЛЬТУРА В КОНТЕКСТІ НАДБАНЬ СВІТОВОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Актуальність теми дослідження. В сучасному світі коли абсолютна більшість людей з легкістю може залишити свій слід в Інтернеті, таким чином формуючи певний культурний спадок свого народу, країни або ж місця проживання, нам необхідно розібратися в культурному баченні світу свого народу та своїх предків. Так само ми повинні розуміти яким чином народна культура формує нашу особистість з самого малечку, та який відгомін вона лишає у зрілому віці, коли так званий «діалог культур» може відбуватися ментально завдяки розголосу важливих питань в соціальних мережах. Тому в даній роботі я спробую дослідити історію української культури, її вплив на народити сусідніх країн, їх взаємодії на тлі часу, починаючи з часів Київської Русі, закінчуючи сьогоденням. **Мета дослідження:** дослідити взаємодії української національної культури з культурами світу; дізнатися як українські митці вплинули на культурні процеси не лише в Україні, а і в сусідніх державах. **Завдання дослідження:** проаналізувати українську національну культуру в контексті надбань світової цивілізації. **Об'єкт дослідження:** українська національна культура. **Предмет дослідження:** особливості розвитку української культури.

На нашій планеті існує понад дві тисячі національні культури, кожна по своєму специфічна та унікальна, кожна несе своє послання у світ та кожна заслуговує уваги. Така унікальність виникає через історичний шлях кожного народу, також не можна не брати до уваги географічний чинник країни та її взаємодії з іншими культурами. Україна внаслідок геополітичного положення на карті Євразії, регіонально належачи до різних природно-географічних обширів (перехрестя Заходу і Сходу), опинилася у сфері впливу одразу трьох великих культурно-історичних центрів. Наша країна стала точкою безпосереднього дотику західноєвропейського, балканського та азійського світів. Українська народність формувалась на основі об'єднання різних східнослов'янських племен та їхньої інтеграції з прийшлими народами. Для українського менталітету характерні сумовиті та елегантні настрої, що іноді несподівано поєднуються зі своєрідним гумором і дошкульною іронією [1, с. 204]. В нашій культурі, для національної культури основоположником завжди був та є народ. Як ми всі знаємо, на основі культури згодом починає формуватися мистецтво, література та професійна наука. В історії нашої держави ми можемо спостерігати те, що українське суспільство тривалий час розвивалося без повноцінної культурної еліти, в основному так сталося через систематичні труднощі історичного шляху України, це і монголо-татарське завоювання в XIII столітті, і польсько-литовська анексія в XIV - XVI століттях, і залежність від Російської та Австрійської імперій в XIX - XX століттях, коли з одного боку феодально-боярська знать насаджувала католицтво та польську культуру, а з іншого верхівка козацької старшини завдяки нехитрим діям Катерини II русифікувалася. Тому істинними творцями та носіями культури так і залишилися низи суспільства, через це аж до початку підйому української культури в XVI - XVII століттях, і культурного відродження в XIX столітті, наша культура розвивалася як народна [2, с. 65]. З одного боку через це ми маємо яскравий фольклор та народні традиції з особливим та неповторним колоритом, з іншого чимала кількість талановитих людей, що народилися та вирости в Україні переїжджали до сусідніх країн аби там пов'язати своє життя з творчістю. Один із цікавих фактів, є те, що в добу Козаччини система освіти досягла свого розквіту, завдяки цьому практично все населення України було грамотним. Це забезпечило орієнтованість на провідні центри Європи, особливо на Візантію, чималу роль нашої держави, як провідного центру науки, вищої освіти та християнства у центральній частині Євразії. Так сталося завдяки тому, що держава на ряду із Константином Острозьким, Петром Конашевичем-Сагайдачним та Іваном Мазепою підтримувала культуру, створювала мережі колегіумів та академій зокрема Острозька та Києво-Могилянська академії [3, с.89]. В цей час було створено ряд класичних шедеврів у галузі мистецтва, архітектури та друкарства, досягнуто значних успіхів у науці. Завдяки такому специфічному розвитку української культури їй став властивий гуманізм (світогляд, де людина стоїть на вершині піраміди цінностей), відвертість та відсутність ксенофобії (боязнь чужого) [3, с.240]. Такий висновок ми можемо зробити проаналізувавши творчу спадщину Григорія Сковороди, Феофана Прокоповича та Пантелеймона Куліша. Ці люди у своїх численних філософських творах піднімали питання сутності та умов щастя, значення людського життя. Одна із основних відмінностей українських мислителів від європейських полягає в ідеях вирішення проблем масових хвороб, повного безкультур'я та бідності більшої частини населення. Європейська філософія пропонувала вирішити ці проблеми за допомогою соціального експериментування, освічених та мудрих монархів, технічного прогресу та підвищення продуктивності праці. Наші ж філософи закликали до самопізнання, «Спорідненої праці», наданню переваги духовному над моральним, закликали не боятися відкритися від благополуччя заради свободи [2, с.67]. І в сучасному світі ми можемо спостерігати, що широкою популярності набирають ідеї, яких дотримувались та пропагували провідні українські мислителі ще у XVI- XVII століттях. Також одним із яскравих прикладів, як національна культура заговорила із світовою є творчість Тараса Шевченка. Він порушив одвічне правило, що поділяло культури на елітарну, яка мала право осмислювати лишень життя і низову, або ж фольклорну. Своім «Кобзарем» він показав, що народ може не лише оплакувати свою тяжку долю, а і обирати її. Ця книга викликала широкий резонанс у європейській культурі, адже одна із перших кинула виклик самодержавству. Так само важко не зауважити, що Шевченкова любов до України ніколи не була сліпою, вона не затьмарювалася неприязню до інших народів, релігій чи небажанням перейняти їх кращий досвід. «Учіться, читайте, і чужому научайтесь, свого не цурайтесь» - закликав поет. Жагуча ненависть до самодержавства ніколи не переростала у Шевченка в несприйняття російської культури, яку він лише хотів бачити рівноправною з українською: «На москалів не зважайте, нехай вони собі пишуть по-своєму, а ми по-своєму. У їх народ і слово, і у нас народ і слово. А чие краще нехай судять люди.» [4, с. 14]. Вертаючись до наших часів можна привести цитату із Послання Президента України до Верховної Ради України від 22 лютого 2000 р. : «Загальносвітові тенденції і власний досвід підводять до принципового висновку: індустріальний, промисловий та економічний поступ значно більше залежить від духовної, культурної складової, ніж від суто технічних нововведень». Тому майбутнє нашої незалежної України тісно пов'язане з розвитком гуманітарної сфери, продовженням національних культурних традицій, відновлення мовних традицій та культури знищеної радянською владою. **Висновок.** Українська національна культура практично всю свою історію розвивалася в несприятливих умовах. Імперські та тоталітарні режими старалися зруйнувати нашу культуру. Вона зазнавала численних економічних, соціальних утисків, насаджувався комплекс неповноцінності нації та історії. Проте, на превеликий жаль, для цих режимів наша культура засвідчила свою міцність. Творча сила та наснага народу не вичерпалася, а навпаки загорілася з новою силою і сьогодні ми є свідками і творцями нових обнадійливих процесів.

Список використаних джерел

1. Історія культури давнього населення України / Ю. С. Асєєв [та ін.]; редкол.: П. П. Толочко (голов. ред.) [та ін.]. 2001. 1134 с.
2. Теорія та історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій. Київ: Либідь, 1993.390 с.
3. Культурологія /под ред. А. А. Радугина. М.: Центр, 1996. 400 с.
4. С.І, Береговий. Українська культура у європейському та світовому вимірі. Навчально-методичний посібник. К.: НУХТ, 2012р.154 с.